

30. september 2025

Þjóðhagsráð

Efnahagshorfur og frumvarp til fjárlaga

| Stjórnarráð Íslands
Fjármála- og efnahagsráðuneytið

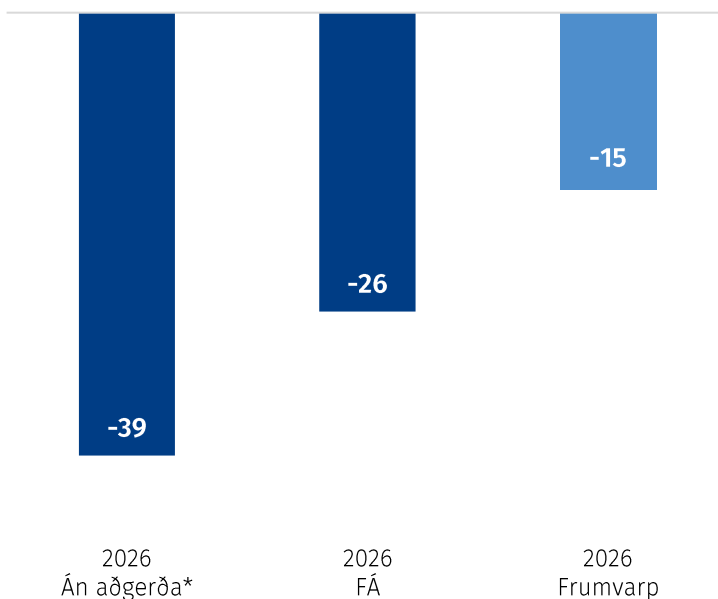
Samandregið

- Hvorki eru skýr merki um þenslu né slaka í hagkerfinu.
- Verðbólga er þó enn yfir markmiði og vextir háir – Tilefni til varfærni og festu í ríkisfjármálum.
- Óvissupættir, þar með talinn óstöðugleiki í alþjóðamálum, kalla á viðnámsþrótt á sviði ríkisfjármála.
- Áfram þarf því að byggja upp styrk ríkissjóðs.

Frumvarp til fjárlaga: Stórt skref í átt að stöðvun hallareksturs 2027

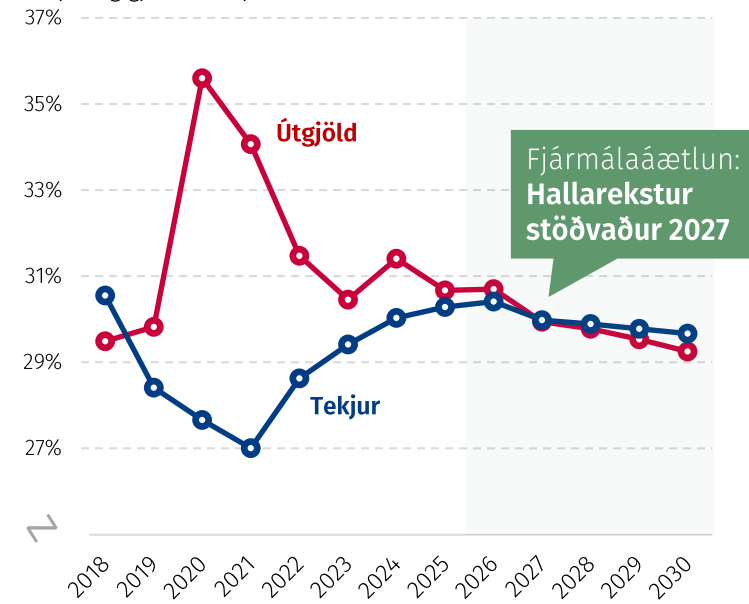
Afkoma ríkissjóðs 2026 batnar umfram væntingar

Halli ríkissjóðs, milljarðar króna

Hallarekstur ríkissjóðs loks stöðvaður 2027 samkvæmt fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar

Tekjur og gjöld ríkissjóðs, % af landsframleiðslu

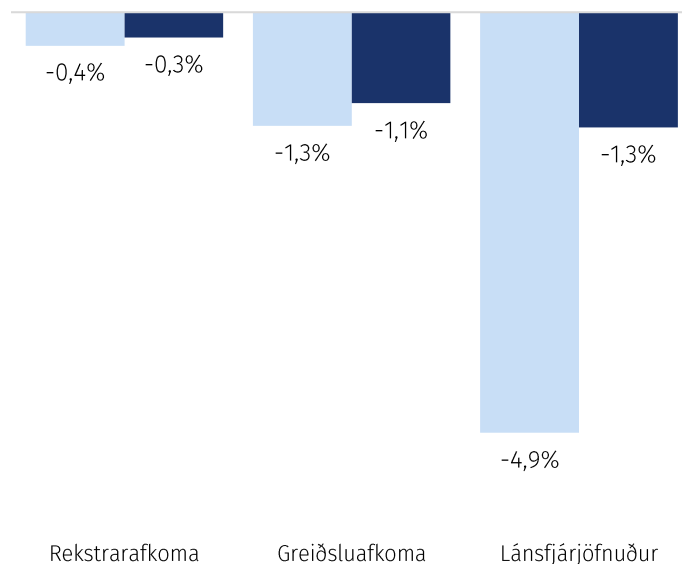

Áfram tilefni til að byggja upp styrk ríkissjóðs

Bati er á rekstrarafkomu, greiðsluafkomu og lánsfjárfjöfðuði á milli ára

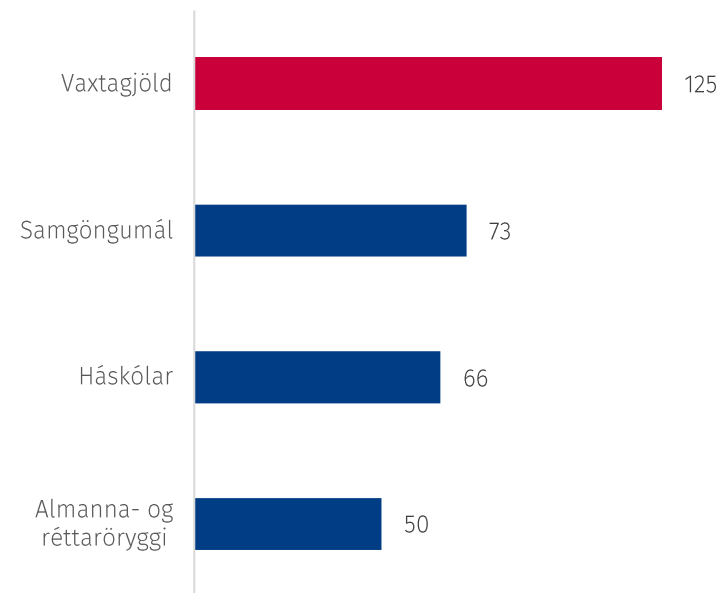
Halli, % af VLF

■ Horfur 2025 ■ Frumvarp 2026

Meiru er varið til greiðslu vaxta en til lykilmálaflökka

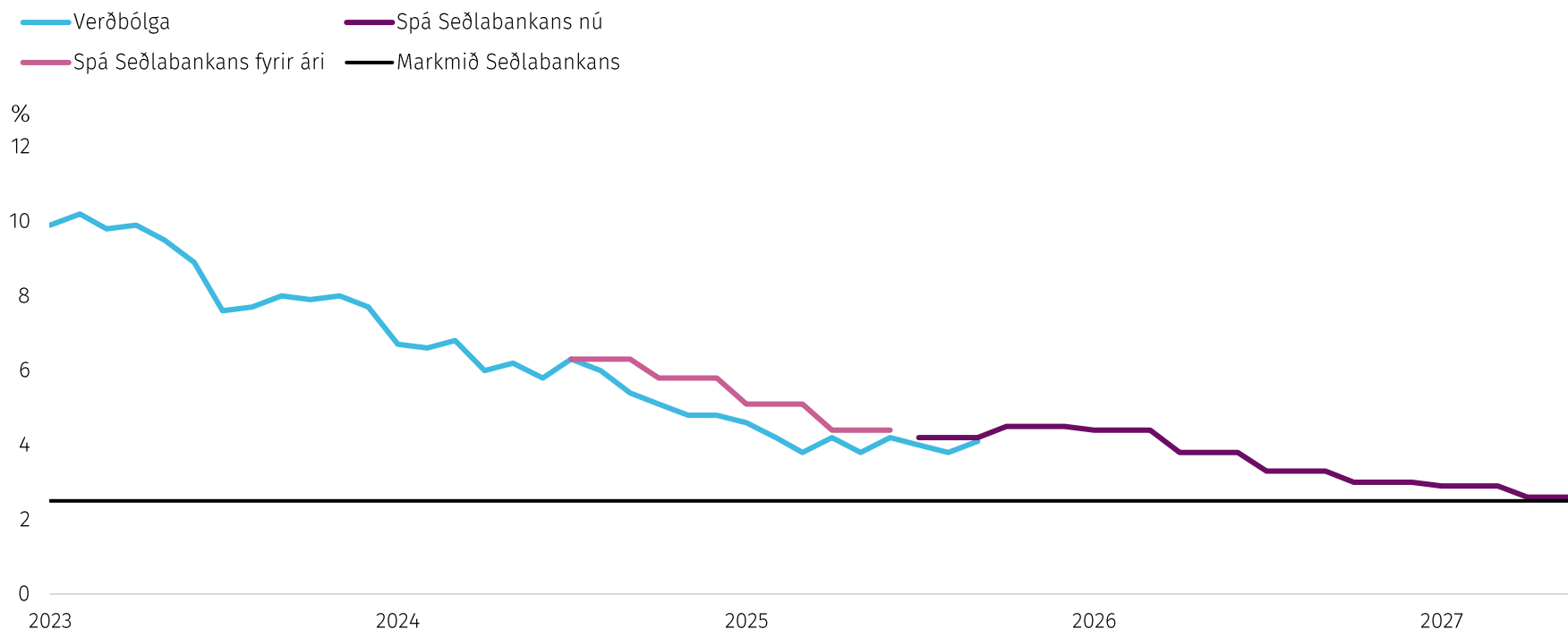
Útgjöld ríkissjóðs 2026, ma.kr.

Verðbólga hefur lækkað umtalsvert

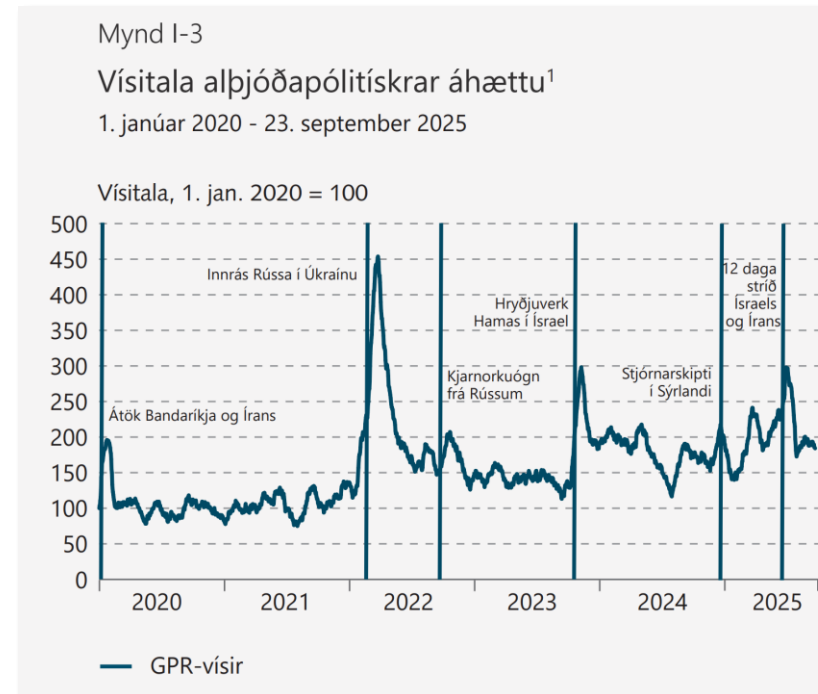
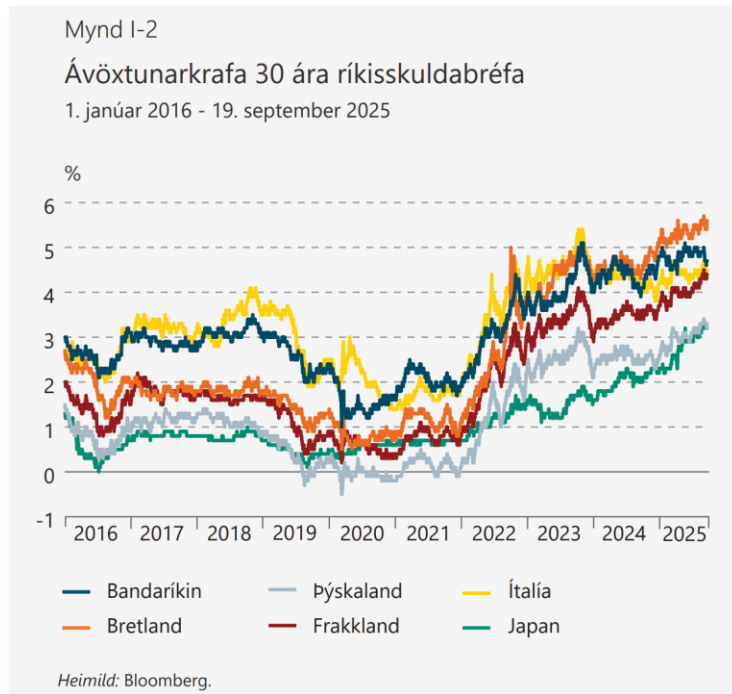
Umtalsverður árangur í lækkun verðbólgu – en til þess að ná alla leið í markmið þarf áfram að sýna festu.

Verðbólga og spár

Alþjóðlegir vextir hækka áfram

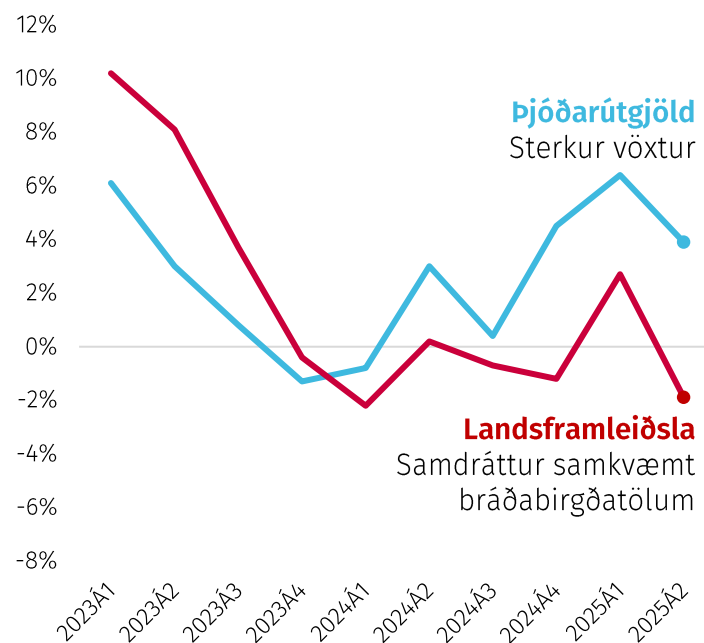
Endurspeglar m.a. aukna óvissu um framvindu alþjóðamála og ekki síður áhyggjur af sjálfbærni opinberra fjármála víða á Vesturlöndum.

Hagkerfið virðist nálægt jafnvægi

Bráðabirgðatölur benda til að landsframleiðsla hafi staðið í stað á fyrri helmingi 2025. Þær tölur eru óvenju mikið úr takti við aðrar vísbendingar úr efnahagslífinu.

Samdráttur landsframleiðslu skýrist af
utanríkisviðskiptum

Hagtölur benda almennt til vaxtar nálægt
meðaltali

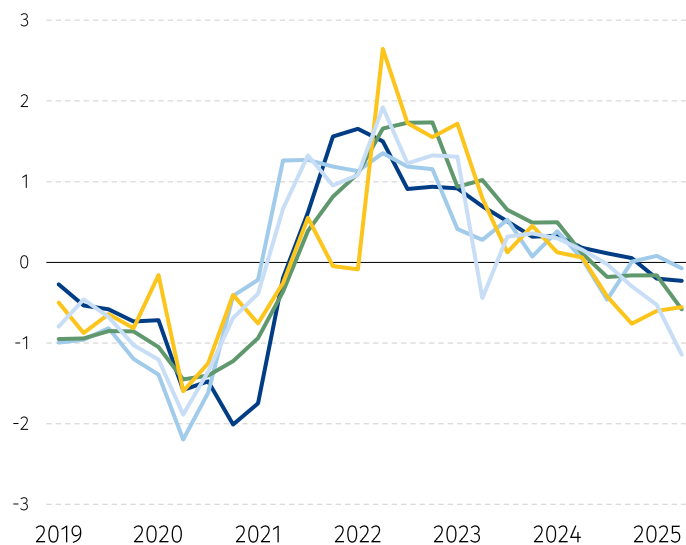
Vinnumarkaður hefur kólnað án teljandi aukningar atvinnuleysis

Vinnumarkaður kólnar

Mælikvarðar á eftirspurn eftir vinnuafli

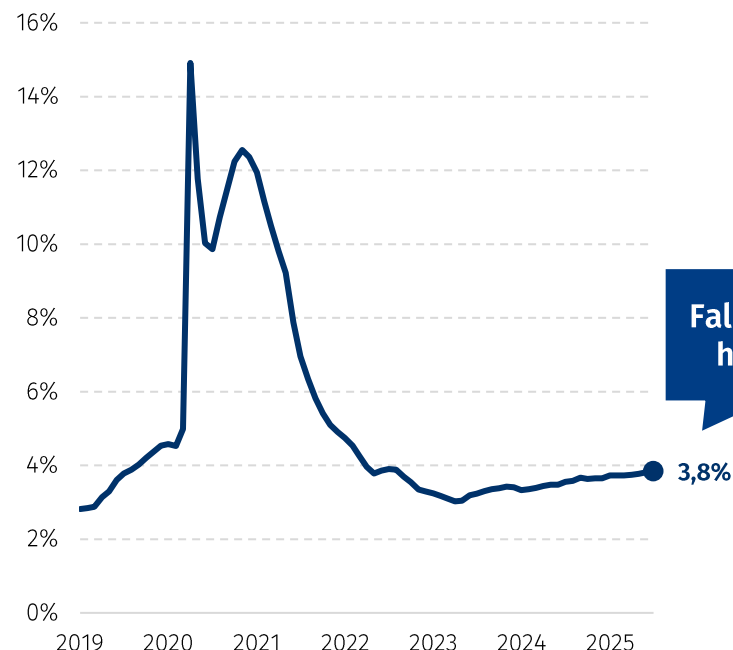
- Fjölgun starfandi
- Ráðningaráform fyrirtækja
- Skortur fyrirtækja á starfsfólki
- Aðfluttir umfram brottflutta
- Laus störf

Staðalfrávik frá meðaltali 2019-2025

Atvinnuleysi hefur þokast mjög hægt upp á við

Skráð atvinnuleysi, árstíðaleiðrétt

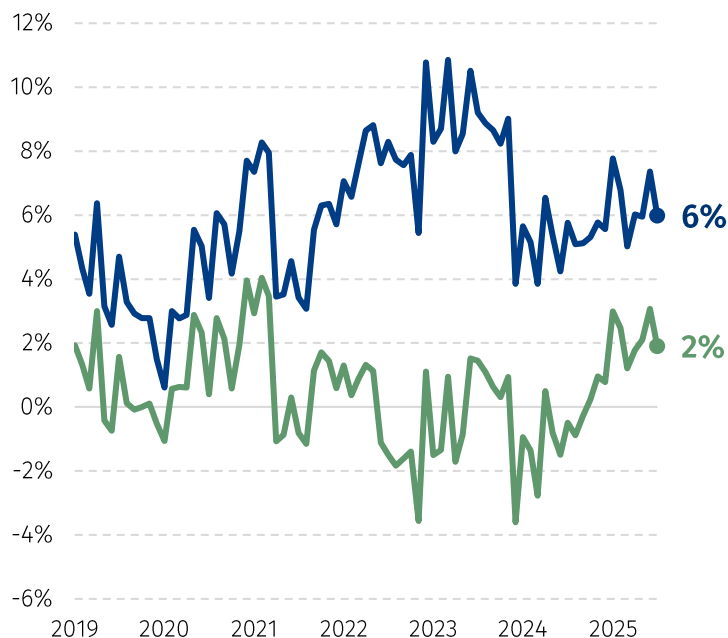
Fall Play mun hafa áhrif

Kaupmáttur og neysla hafa vaxið

Ofan á það leggst að sumarið í ferðapjónustu var sterkt – þetta hefur viðhaldið eftirspurn – en horfur í ferðapjónustu hafa versnað með falli Play.

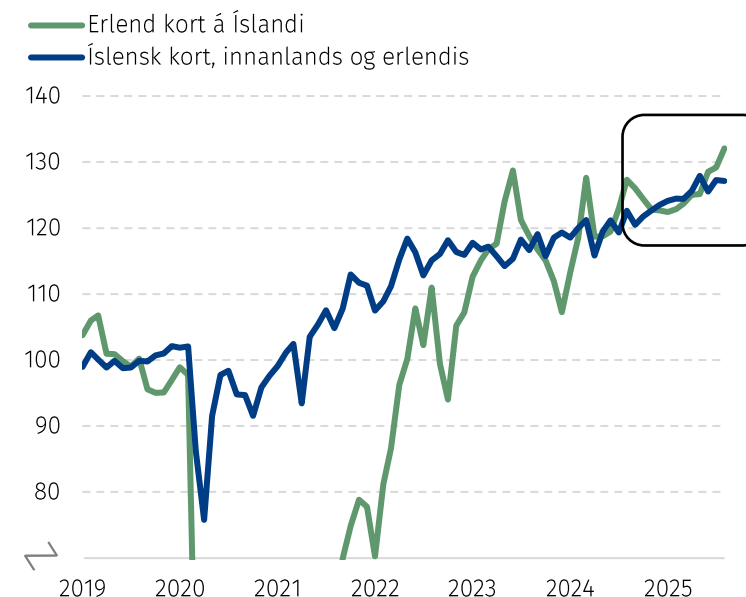
Kaupmáttur tekna eykst á ný

Staðgreiðsluskyldar tekjur á mann, vöxtur milli ára

Neysla Íslendinga og erlendra ferðamanna eykst

Velta greiðslukorta, 2019 = 100

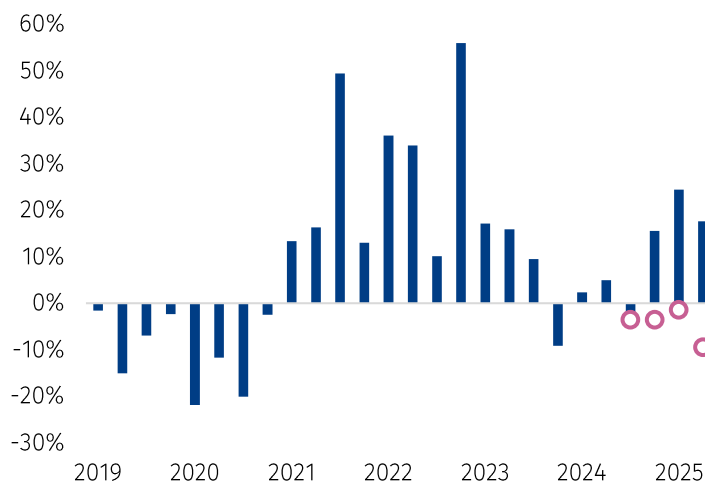
Mikil fjárfesting styrkir stoðir hagvaxtar

Minni fjölgun starfa í byggingariðnaði þarf að skoða í samhengi við mjög sterkt fjárfestingarstig hagkerfisins.

Fjárfesting fyrirtækja er töluverð, en drifin af nokkrum verkefnum

Vöxtur milli ára

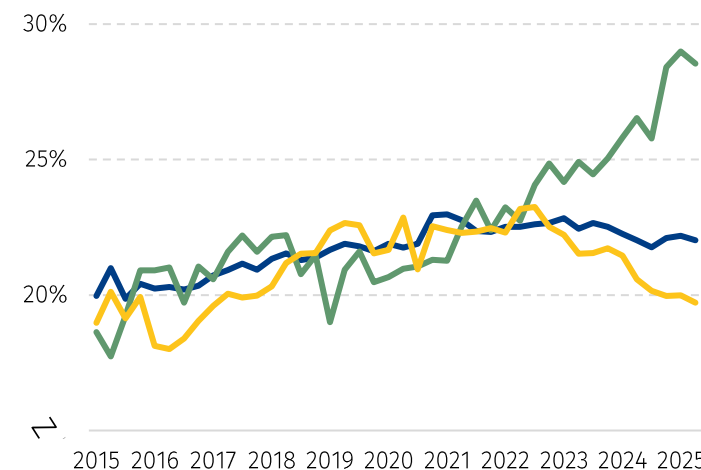
- Almenn atvinnuvegafjárfesting
- Án gagnavera og landeldis

Fjárfesting er mikil í alþjóðlegum samanburði

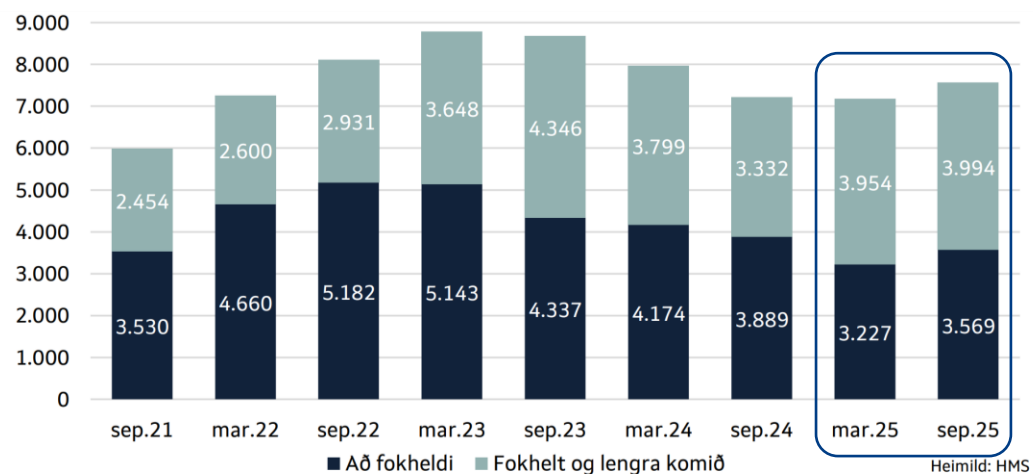
Fjárfesting, % af VLF

- Helstu samanburðarlönd
- Ísland
- Bandaríkin

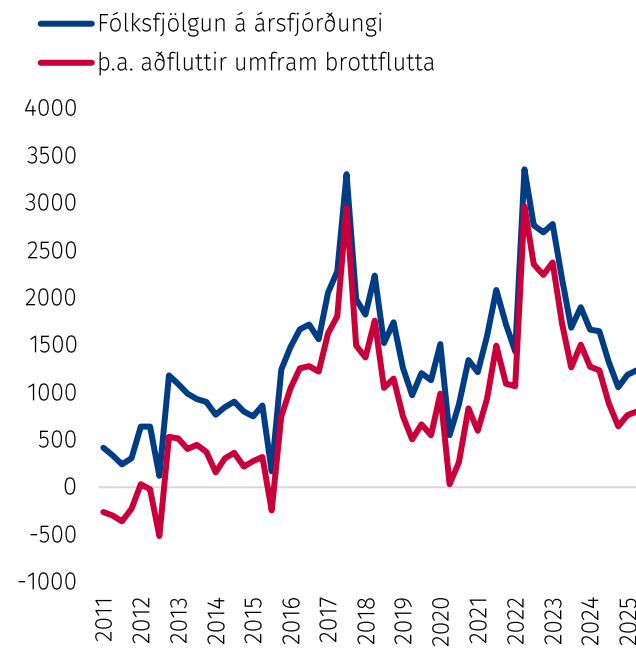

Uppbygging íbúða mikil og stöðug - þrátt fyrir mikið framboð til sölu

Íbúðum í byggingu fjölgar aftur samkvæmt nýjum tölum HMS

Minni fólksfjölgun hefur mikla þýðingu
fyrir húsnæðismarkað

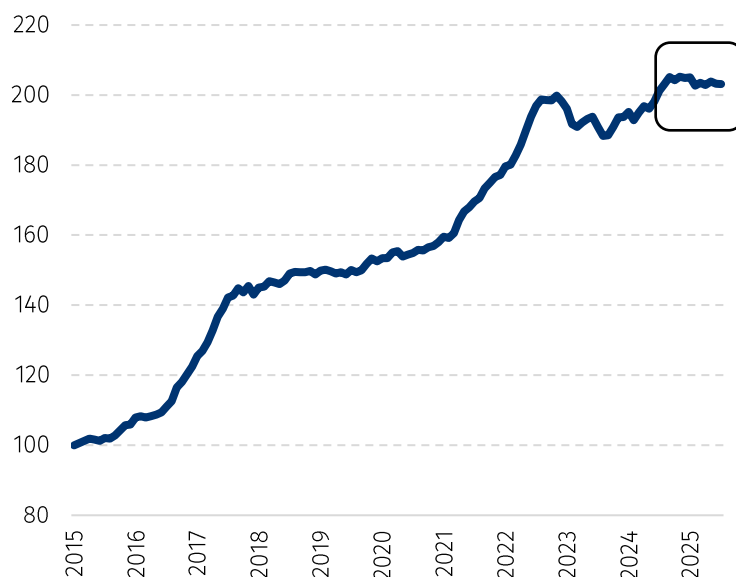

Húsnæðismarkaður í betra jafnvægi

Mikil aukning framboðs, ásamt háu vaxtastigi, dregur úr verðhækkunum.

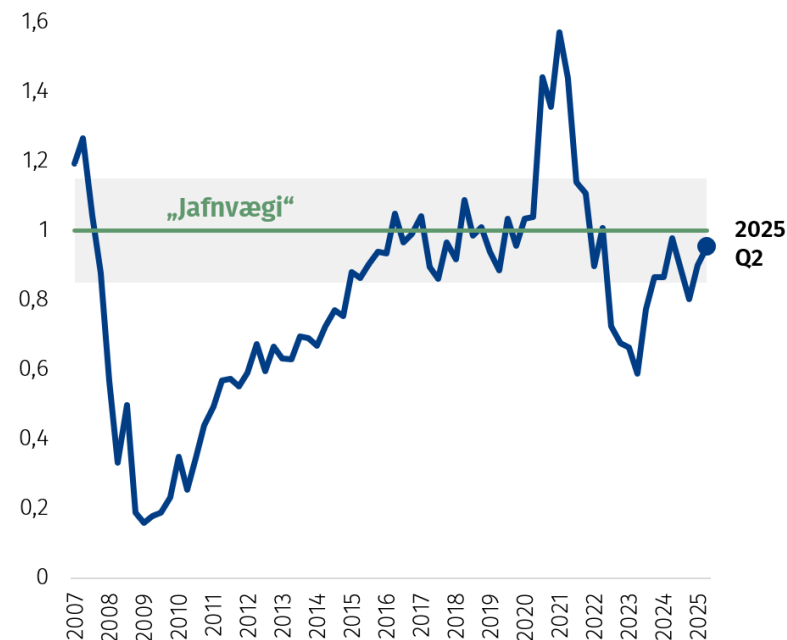
Fasteignaverð hefur staðið í stað að raunvirði það sem af er árinu

Raunverð íbúðarhúsnæðis, vísitala (2015=100)

Fjöldi fyrstu kaupa ekki fjarri jafnvægi

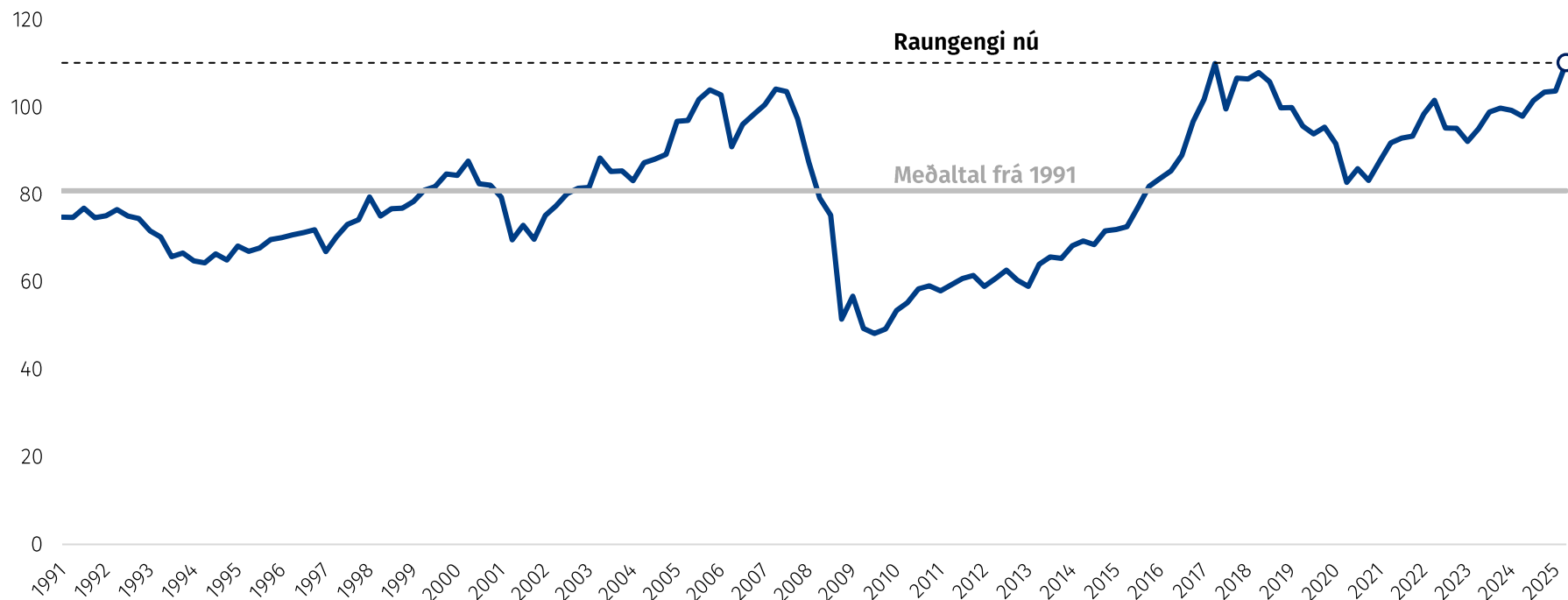
Hlutfallslegur fjöldi fyrstu kaupa*

Raungengið hefur sjaldan verið sterkara

Raungengi krónunnar er töluvert yfir langtímameðaltali. Kallar á varfærni í hagstjórn.

Vísitala raungengis

| **Stjórnarráð Íslands**
Fjármála- og efnahagsráðuneytið